

De tuin in, in het vroege voorjaar

Ik heb een huis met een tuintje ervoor. Daarin staan fruitbomen en een heel grote kastanje. Daaronder groeien in het vroege voorjaar stinzenplanten: winterakoniet, sneeuwkllokje, vogeltje op de kruik. Wat later volgen voorjaarszonnebloem, daslook en donkere ooievaarsbek, om er een paar te noemen. Tegen de tijd dat de bladeren aan de bomen zijn, gaan al deze plantjes ondergronds, in een soort zomerslaap.

Stinzenplanten zijn schaduwplanten die bij een stins staan, een state, borg of buitenplaats, een stenen huis. Al vanaf de late middeleeuwen worden ze toegepast. De echte hausse ontstond aan het eind van achttiende eeuw toen bij de rijkelui de Engelse landschapstijl in zwang kwam, die de natuur wilde perfectioneren. Er werden planten uit Zuid en Midden Europa gehaald en hier uitgezet ter verwildering. Ga maar eens kijken naar het resultaat bij de buitenplaatsen aan de Vecht of de states in Friesland. Bij zonnig weer miegelt het er van de hommels en bijen.

Daar waar geen bomen staan groeit er gras in onze voortuin. Ik probeer er een bloemenwei van te maken. Er staan hoopjes sneeuwkllokjes in, narcissen ter verwildering, krokusjes, wilde tulpjes, blauwe druifjes en mijn lievelingsbolletjes: kivietsbloemen, die kan ik wel de grond uit kijken. Orchideeën hebben het niet naar hun zin bij mij. Die wei wordt twee keer per jaar gemaaid: na de langste dag als allerlei bloemen zaad hebben gevormd en nog een keer eind september.

Die tuin wordt nooit wat als je alleen maar staat te kijken. Gewerkt moet er worden! Lekker buiten bezig zijn. Zo rond mijn verjaardag, half februari, begint het te kriebelen. Dan kan ik buiten nog niet zoveel doen, alleen opruimen, de clematis van het dak aftrekken, nog wat snoeien. Maar binnen op de vensterbank verschijnen de bakjes bedekt met plasticfolie. Daarin heb ik tomaatjes voorgezaaid en puntpaprika, courgettes. Altijd teveel, leuk om weg te geven en te kijken hoe die plantjes het bij anderen doen. Vóór de zomer moeten ze een paar keer verpot worden, na de IJsheiligen zijn ze groot genoeg om in de tuin, op terras of balkon lekker in de zon te gaan staan.

Tegen het eind van de februari moet er rond de nieuw aangelegde (zwem)vijver gespuit worden om er gras te kunnen zaaien. De grond moet wat opgewarmd zijn om het zaad te kunnen laten ontkiemen, dat is eind april - begin mei het geval. Ook de moestuin heeft nu aandacht nodig. Het wordt steeds drukker met plannen maken: zal ik de rabarber forceren? Even een indeling maken waar de courgettes moeten komen, waar de bonenstokken, er om denken dat na de

peultjes de boerenkool in hetzelfde bed kan. Ik laat de groenten in drie groepen rouleren, teeltwisseling heet dat. Waar verleden jaar groenten stonden die veel mest nodig hebben zoals sla of tomaten (groep 1), komen nu wortelgewassen: peentjes, knolvenkel (groep 2) en volgend jaar komt er groep 3, de peulvruchten die zelf stikstof produceren.

Je zou trouwens ook een eettuin kunnen maken door op kale plekken in de sierborder groenten te zetten: knolvenkel heeft mooi ijl groen. Er zijn stokbonen die wat mij betreft met klimrozen kunnen wedijveren qua kleur: Lady Di bijvoorbeeld heeft diep rode bloemen en geeft lekkere snijbonen! 'Rode' boerenkool is in feite paars en extra lekker uit eigen tuin. Courgette heeft ruimte nodig voor zijn grote witgeaderde bladeren, de gele bloemen zijn eetbaar.

Een snoeptuin! Waarom niet? Met bosaardbeitjes als bodembedekker, struiken met zwarte bessen, een vijg tegen de zuidmuur, of kiwi, een enthousiast klimmer, maar daar heb je een mannetje en een vrouwtje van nodig, hij is niet zelfbevruchtend. Snoepend onder een poortje doorlopen, begroeid met Japanse wijnbes of doornloze braam, lekker lijkt me dat!